

poslednje. Mi smo zoper posebno popravljajanje, ker se z njim ničesar ne doseže. Ali bo zato starejši spis občinstvu naših dni popolnoma ugaljal, če mu popravim nekaj posameznih besed in stavkov ali odstavkov? Kdor bi hotel dati občinstvu nemotenega užitka, bi moral povest ali novelo, ki je bila pisana pred več kakor petdesetimi leti, čisto nanovo predelati in preliti, prav kakor se star zvon nanovo prelije, da lepo poje. S posameznimi stavki se tako delo ne da rešiti. Ker pa je izdajatelju taka poprava nemogoča, se mu tudi ni mogoče ozirati na take bravce, ki iščejo v starejših spisih samo estetičnega užitka. Kdor nima dovolj pietete za značilno obliko in posebnost kake starejše dobe, naj starejšega pisatelja sploh v roke ne jemlje. Za take ljudi ne bo starejših spisov nihče nanovo vlival ali deval pisatelja na Prokrustovo posteljo. Pisatelj naj se ohrani bistveno tak, kakršen je, in naj bo namenjen takim krogom, ki imajo zmisel tudi še za kak drug okus kot je slučajno danes v modi. S tem pa seveda ni rečeno, da bi se ne smele prevzeti nebstvene izpremembe, kakor n. pr. izpremenitev pravopisa ter posameznih besed, izrazov ali stavkov, vkolikor bi se s tem ne pretrgala organska zveza ostalih delov v stavku in odstavku.

Tominšek bi si bil lahko mnogo nepotrebnih poprav prihranil. Koliko posameznih besed in rekel in koliko stavkov je brez vsake potrebe preobračal! Tukaj ni prostora, da bi naveli kaj več zgledov, zadostuj le par primerov. Tominšek je izpreminjal n. pr. besede: vozač v — voznik, tanki vrat v — vitki vrat, prostost v — svoboda, ravno v — baš, komaj v — jedva, prebrala v — čitala (!), gospejski klobuk (ženo mika gospejski klobuk) v — gosposki klobuk, bolj vesela misel v — veselejša misel, součenec v — sošolec itd. Kaj je neki s tem dosegel?

Mnogokrat je original naravnost poslabšal. Zaradi pomanjkanja prostora le par zgledov! Mencinger ima n. pr. „v sercu nosi ... ljubezen, po kateri plava samo nekoliko sovraštva kakor maščoba po juhi“, Tominšek pa je izpremenil: „v srcu nosi ... ljubezen, ki po njej plava samo nekoliko sovraštva kakor ocvirki (!) po juhi (17). Mencinger: na limanice speljala — Tominšek: na limanice pripela (21); Mencinger: lep sicer ni, pa je vendar čeden — Tominšek: lep sicer ni, pa je vsaj (!) čeden (12); Mencinger: ko se pripeljejo do klanca — Tominšek: ko se pripeljeta — dasi so na vozu štiri osebe!

Večinoma vse se mu je ponesrečilo, kjer je izkušal popravljati Mencingerjev besedni red; posebno zmedo je povzročil tam, kjer je razkosaval daljše stavke in jih ločil v kratke neodvisne celote; pri tem jim je neusmiljeno ruval neznoke ter jih s tem oropal vsake opore, na kateri so enklitične ubožice slonele.

Kljub tolikemu radikalizmu na nekaterih mestih, je ostalo vendar še veliko mest neizpremenjenih in med njimi tudi mnogo nepopravljenih. Tako je n. pr. izdajatelj pustil takele cvetke v originalu: pretečeni dogodki, k gospej (dvakrat), materne besede, dereča reka,jenja, pruštof, prešč, s komur itd. Vse polno je tudi n. pr. takih stavkov: kaj mi je prineslo, si glavo ubijati itd.

Dr. A. Breznik.

Amerika in Amerikanci. Spisal Rev. J. M. Trunk. 1. zvezek. V Celovcu 1912. — Samozaložba. — Namen temu delu, ki bo v celoti obsegalo 12 zvezkov, ni: vabiti naše ljudi v Ameriko. „Zaradi tega spisa naj bi noben Slovenec po nepotrebnem ne zapuščal svoje domovine in se podal čez morje...“ Pisatelj nas hoče le poučiti o Ameriki: kakšna je in kako se tam živi. „Zlasti naj se Slovenci v stari domovini iz knjige nekoliko pouče, kako v Ameriki živijo, kakšna je ta dežela, in kako se tam godi njih bratom, ki so morali iti, radi ali ne, s trebuhom za kruhom.“ Rev. Trunk je sam dalje časa bival v Ameriki, zato je gotovo pravi mož, da nam opiše to „bajno“ deželo. Že po prvem zvezku soditi, bo delo kaj zanimivo. Obsegalo bo naslednje večje razdelke: Splošni pregled — Iz amerikanske zgodovine — Amerikansko politično življenje — Amerikansko duševno in socialno življenje — Amerikansko gospodarsko življenje — Naseljevanje — Slovenci v Ameriki — Zgodovina slovenskih naselbin — Seznam znamenitejših Slovencev. — Prvi snopič (64 strani, velika osmerka) podaja splošni pregled, popisujoč zemljepisno posamezne zedinjene države. Spis bo, kakor je videti — bogato in lepo ilustriran, kar bo stalo gospoda pisatelja mnogo truda in denarja. Delo seveda priporočamo. Izpregovorili bomo o njem še večkrat: ko nam bodo prihajali v roke naslednji posamezni zvezki, zlasti pa ko bo pred nami celo in dovršeno. Posamezen zvezek stane 1 K za Evropo in 30 ct za Ameriko. Kdor se naroči naprej na vse zvezke, plača v Evropi 10 K, v Ameriki 3 dol. —

Dr. M. O.

Charles Dickens: **Oliver Twist.** Prevel Oton Župančič. Založil L. Schwentner v Ljubljani. 1911. — Dickens je Londonec. Noben angleški pisatelj se ni tako vglobil v vse tajnosti londonskega velikomestnega življenja kakor Charles Dickens.¹ Študiral je razne socialne sloje in podal verne slike njihovega mišljenja in delovanja. Duhoviti Anglež daleč presega razne tovariše na literarnem polju, ki so pod pretvezo verzima zašli v globine, iz katerih se niso mogli dvigniti. Oliver Twist, nesrečno dete, rojeno v ubožnici, ki ne pozna ne očeta, ne matere, je vržen kot deček v najpropalejšo družbo najbolj razvpitih londonskih beznic in telovajskih brlogov. Roparji, žepni tatovi, vlačuge in pijanci si prizadevajo popolnoma pokvariti nesrečnega dečka, ki se bori proti svojim trinogom in po čudnih potih pride v pošteno družbo, ki ga reši. V senci vislic se gibljejo ti tolovaji, ki predstavljajo najstrašnejši socialni in moralni propad človeške družbe. In vendar je povest dobra, umetniško in moralno učinkujoča. Dickens se ne da premagati od tvarine, ampak jo virtuožno obvladuje, in svetli žarki plamenitih src, ki zasijejo nad to črno nočjo, dvignejo čitatelja iz zločinske grozote v višje sfere, koder se ogreje ob plemeniti ljubezni in dobroti. Angležem tako priljubljeni detektivni romani imajo v „Oliveru Twistu“ svojega predhodnika. Prevod Župančičev je jako prost in se gladko čita. L.

¹ Glej člančič: Charles Dickens v oddelku za „To in ono“, str. 118. Ured.